

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel
 helyben vagy vidékre postán:
 Egy hóra . . . . . 40 kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt — kr.
 Félévre . . . . . 2 frt — kr.
 Egész évre . . . . . 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca. (Biharmegyei
 takarékpénztári épület), hora a hirdeté-
 sek és az előfizetés-díjak küldendők.
 Egyes szám ára 8 kr.

HÉTFŐI

ÉRTESÍTŐ

Hirdetések díja:

6 hasábos peticiorért egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször . . . . . 4 kr.
 Nyitlér 4 hasábos peticiorért . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és
 nyitlérért . . . . . 30 kr.
 Reklamok soronként . . . . . 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei
 takarékpénztári épület).
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

TARSADALMI HETILAP.

Táviratok.

A király Budapest-en.

Budapest, május 31. (A „H. É.” ered. táv.)
 A király ma reggel 5 óra 40 perczkor Bécsből
 Budapestre érkezett. A hivatalos fogadtatás el-
 maradt s így csak Beniczky Ferencz főispán,
 Ráth Károly főpolgármester és Rudnay Béla
 főkapitány várták a nyugati pályaudvaron, mind
 a hárman magyar díszben. A király kíséretével a
 vaczi-köruton, fürdő-utcán és a lánczhidon ke-
 resztül a várpalotába hajtatott.

Klerikális kérdés Romániában.

Bukarest, május 31. (A „H. É.” ered. táv.)
 Ghenadie metropolita primás régi bizalmas barátja
 Sturdza miniszterelnöknek, a kivel együtt egy hat kö-
 tetes vaskos művet bocsájtott közre számos történelmi
 okmányval. A mikor 1893-ban az akkori konzervatív
 kabinet a klerusra vonatkozó törvényjavaslatot, melyre
 1886. év óta hiába vártak, beterveztette, Sturdza,
 mint az ellenzék feje, a szenátusban elkecseregett köz-
 delmet folytatott ellene és a püspököket, kik mint
 ilyenek a szenátusban szavazati joggal bírnak, igye-
 kezett a törvényjavaslat elleni állás foglalásra bírni. A
 moldvai metropolitát és a galaczi püspököt, a liberális
 tábor egyik legbugyóbb emberét sikerült is megnyernie,
 a mostani primás azonban, ki akkor még csak egyszerű
 püspök volt, nem hajtott Sturdzára, a miéért is a baráti
 viszony közöttük megszakadt.

Még ugyanazon évben választották meg Ghenadie-t
 metropolita-primássá; de mindjárt kezdetben a zsinat-
 ban oly despotikus hajlamot mutatott, melyek sem
 állásából nem folytak, sem egyéni tulajdonságai által
 igazolva nem voltak. A mikor Sturdza kormányra ke-
 rült, kibekült a metropolitával, akit rávett arra, hogy
 Bibesku és Stirbey herczegek ellen, kik mint az
 alapító családok képviselői, jelentékeny alapítványokat
 kezeltek, kezdje meg a harcot. Károly király erről
 értesülvén, határozottan rosszalta a cselszöveget, a mi-
 ért is Sturdza visszavonult ezen akciózótól, míg a me-
 tropolita azt folytatta. A kedvezőtlen benyomást, melyet
 a metropolita e küzdelme a legszélesebb körökben kel-
 tett, Sturdza, ki maga tanácsolta volt azt, most arra
 akarta felhasználni, hogy szabaduljon a kényelmetlenné
 vált primástól, hogy helyébe a galaczi püspököt ül-
 tesse. A romániai püspökök azonban elmozdíthatlanok
 és közönséges büntény esetén felettük csak a legfőbb
 törvényszék, egyházi vétségnél pedig a zsinat ítélhet.
 Attól a kormány visszariadt, hogy a mi még soha sem
 történt, a metropolitát a bíróság elé burrezolja, a miéért
 is a püspököket fölizgatták, hogy mindaddig tavol
 maradjanak a zsinat üléséről, míg Ghenadie elnököl
 azokon.

A metropolita nyilvánosan bántotta a kultusz-
 minisztert, hogy ő szövi a cseleket, melyek a püspököket
 a sztrájkolásra indították és azzal fenyegetőzik, hogy
 a püspököket felelősségre vonja. Hová fog fejlődni a
 botrány, most még sejtetni sem lehet, mivel a metro-
 polita maga is agresszív férfi és a kormány — ugy
 látszik — fejét vesztette. Általános azonban a nézet,
 hogy nagy ügyetlenség volt éppen most klerikális
 kérdést hozni felszínre, a mikor a harczra kész
 szláv orthodoxia hatalmasabb, mint valaha.

**Nagy nemzetközi bicikli-
 verseny.**

Budapest, május 31. (A „H. É.” eredeti
 táv.) Nagy nemzetközi bicikli-verseny
 volt ma délután 3 órakor az új, kiállítási ver-
 senypályán. Óriási, eddig kerékpárversenyen még
 nem látott nagy közönség volt jelen. Magyarok,
 osztrákok, francziák, belgák versenyeztek. Mind-
 járt a francziák mellett első sorban a magyarok
 tüntek ki. A nap legnagyobb versenyében, az 50
 kilométeres versenyben Rottenbiller János
 verte a franczia Fourniert, a ki Párisban a leg-
 első kerékpár-versenyzők közé tartozik. A kö-

zönség óriási lelkesedéssel megéljenzte a derék
 versenyzőt, a ki megmutatta, hogy a magyar ke-
 rékpár-sport is első helyen áll a más versenyé-
 kével. A bécsi Lucion az egy angol mértföldnyi
 magyar rekordot megjavította 1/4 másodperczrel.

Kolera.

Konstantinápoly, május 31. (A „H. É.”
 ered. táv.) A kolera-járvány tovaterjedése meg-
 gátolására az egyiptomi kormány elrendelte, hogy
 a mecsetekben a földalatti viztartókat és a velük
 összekötött esőviz-felfogókat zárják el, mivel be-
 bizonyult, hogy vizük ártalmas az egészségnék.
 Ezen intézkedés ellen tiltakoznak a muzulmán pap-
 ok, miut a kik ezen víz eladásából tudvalevő-
 leg jelentékeny hasznot húznak. A kedive a jövő
 hétre a palotába értekezletet hívott össze, mely
 a felett fog dönteni, vajjon vallási szempontból
 lehet-e a muzulmánoknak a víz használatát eltil-
 tani vagy sem. A Szmirna melletti lazaretbe a
 a Hedszából visszatérő zarándokok közt 3 gya-
 nus haláleset fordult elő. Az orvosi vizsgálat
 felsőbb rendeletre ugyan elmaradt, mindazáltal
 megtették a kellő óvó intézkedéseket.

S z i n h á z.

A hét műsora:

Hétfőn: „Kean Edmund”.
 Kedden: „Kisvárosi nagyságok”.
 Szerdán: „Szultán”.
 Csütörtökön: „Klári”.
 Pénteken: „Ifjabb Fromont és id. Risler.”
 Szombaton: „3 Kázmér”.
 Vasárnap: „3 Kázmér”.

Vasárnapi előadások. Délután nagyszámu
 közönség jelenlétében ismételték meg a „Gyer-
 mekrabló nő” hatásos jeleneteit. — Este a Rózsa-
 hegyi rekedtsége folytán „H. Rákóczy Ferencz”-et
 Szigligeti e régi drámáját rántották elő, mely
 elég jó előadásban került színpadra csekély számu
 közönség előtt. A szereplők közül E. Kovács
 Gyulát kell első sorban kiemelnünk; mellette
 Janovics Jenő, Klenovits, Vendrey
 járultak hozzá megfelelő igyekezettel az előadás
 sikeréhez. Szentgyörgyi kis szerepében is
 valósággal remekelt. Laczko Aranka, Bajnó-
 czy Valéria, Szathmáry, Józsa és Bar-
 tos szintén sikerrel oldották meg kisebb szere-
 peiket.

H I R E K.

Betörők Örley Kálmánál.

— A rendőrség nyomoz. —

Szombaton éjjel különös látogatásban részesi-
 tették eddig ismeretlen tettesek Biharmegye és
 Nagyvárad-város egyik előkelő uri tagját: ugy
 tizenegy óra tájban betörték hozzá
 és vésőkkel az összes zárt szekré-
 nyeket felfeszegették anélkül, hogy
 valaki észrevette volna.

A merész betörésről tudósítónk ezeket írja:
 Örley Kálmán nagybirtokos szombaton este
 korán nyugalomra tért és nem is sejtette, hogy
 pár óra mulva hivatlan és nem várt vendégek fog-
 ják össze-vissza dálni az ő kényelmesen berende-
 zett otthonát.

A betörők valószínűleg azt hitték, hogy az
 egész család a pusztán tartózkodik és a ház őrizet-
 len: ezt lehet következtetni az elkövetett merész-
 ségből.

A nyomok után itélve, tettesek az oláh szemíná-
 rium kertjén át jutottak az Örley-telekre és miután
 Örley György szobájának ajtaja nyitva volt, ab-
 ban kezdtek garázdálkodni.

Feltörték az íróasztal fiókjait s miután iro-
 mányoknál egyebet nem találtak, a szalonba ha-
 toltak, ahol minden szekrényt felfeszítettek.

A gazemberek nagyon óvatossá és csendesén
 munkálkodhattak, mert Örley Kálmán nem ébredt
 fel és zaklatás nélkül távozhattak.

A betörést csak Örley György vette észre,
 midőn tizenegy óra után lakására ment.

A kárt még tegnap estig nem lehetett meg-
 állapítani, mert Örleyné családjával a pusztán tar-
 tózkodik.

A rendőrség a legszigorubb nyomozást indi-
 totta meg, azonban eddig csak egy Farkas György
 nevű egyént tartóztatott le, aki Örleyék mint helyet-
 tes kocsis szolgált pár hétig. Ezt is csupán a gyanu
 terheli.

A jogakadémia milleniumi ünnepélye.

A jogakadémia polgársága impozáns ünnepély-
 lyele róttá le tegnap, vasárnap délelőtt hazafiai kö-
 telességét a millenium alkalmából.

Jelen voltak:
 Beöthy László főispán, Ritóok Zsigmond, Sal Fe-
 rencz, Nögöl János cz. püspök, Winkler József, Win-
 berhalter Antal, Nagy Ferencz, Imrik Péter, Rádl Ödön,
 Hlatky Endre, Nátafalussy Kornél, Des Echerolles
 Krusper Károly, Kotunovits Sándor, Kékus Vidor, Ládya
 Kázmér, Novotny S. Alfenz, Beke Bolauzsár, dr. Szom-
 bathy István, Poyvár Dénes, Tóth Márton, Tóth Dezső,
 Papp János, Podhráczky Rudolf, Papp János városi ta-
 nácos, Géczy Lajos, Bulyovszky József, Rác Mihály,
 Réz Mihály, dr. Hoványi Ferencz főorvos, Hegyesy
 Márton, Kunyhóssy János, Schenk Emil, dr. Márkus
 László, Gyöngyössi István, dr. Bartha Béla, dr. Szondy
 Géza, Dr. Türr Lajos, Dr. Székely István, Wimmer Ju-
 lián, Winkler Lajos stb.

Az ünnepélyt, a mely minden tekintetben méltó
 kifejezése volt a tanárok és a polgárság hazafias
 érzületének, hálaadó istentisztelet előzte meg, me-
 lyet Winkler József választott püspök végzett a
 premonstrier templomában nagy segédlettel.

A templomból a jogakadémia dísztermébe vo-
 nult az ifjuság tanári karával egyetemben, s ott a
 dalárda elénekelt a »Szózat«-ot, a mit közönség
 állva hallgatott végig.

Ezután dr. Bozóky Alajos, a jogakadémia
 igazgatója lelkesült beszéd kíséretében nyitotta meg
 az ünnepélyt; ismert ékesszólásával fejtegette az
 ezeréves fennállás eszméjének és tényének fensé-
 gességét, hangsúlyozta, hogy az a dicső mult csak
 olyan hatalmas két tényező összehatásának lehet
 az eredménye, mint a minők: az igaz vallás-
 sosság és a hazaszeretet; ezeknek a taná-
 jában gyökerezik a magyar nemzetnek életreje,
 mely egy évezred viharából csak megújultan került
 ki. Azután az ifjusághoz fordult, s szép szavakkal
 buzdította őket a hazaszeretetre, s hogy szilárdul
 állják meg helyüket annál a hivatásnál, mely az új
 évezred küszöbén vár rájuk: megtartva a
 megszerzettet és megvetve a jövő alapját.

A hazaszeretettől áthatott megnyitót a közön-
 ség lelkesen megéljenzte.

Ezután Mondok Sándor III. éves joghallgató
 Rác Mihálynak, lapunk főmunkatársának »Ezer
 év« című ódáját szavalta el nagy hatással.

Nagy Ernő dr. mély és alapos tudományos-
 sággal értekezett a magyar közjog jellemző saját-
 ságairól, az ezeréves történet révén, hosszabban
 fejtegetve a magyar nemzet politikai érettségét,
 közjogi gondolkodásának sajátosságait, a többi poli-
 tikailag fejlett nemzetekével szemben.

A tudós jogtanárt viharosan megéljenzték.

Ezután még a »Hymnus«-t énekelte el a da-
 lárda, mely után a közönség fél 1 órakor az ün-
 nepélyről távozott.

* **Meghívó.** Elemi és polgári iskolai növendékeim
 folyó évi június hó 3-án délután a rhédey-kerti sport-pavil-
 lon nagytermében zártkörű gyermek-hangversenyen 1 egybe-
 kötött milleniumi júnialist rendeznek, melyre t. czimedet
 tisztelettel meghívni van szerencsém. Nagyvárad, 1896. má-
 jus hó. Kiváló tisztelettel: A u s p i t z Adólf, iskolai igaz-
 gató A hangverseny kezdete pontban 4 órakor. Műsor:

I. S. zózat "Énekl: az énekar. 2. "Nyitány" „Lustspiel“ (Kéler Belától). Zongorán előadják: Aufricht Rózsa és Vomácska József ur. 3. „A magyar nő a magyar történelmében. Irta Téthi J. tanár. Felolvassa Kemény Margit. 4. „Nemzeti ima“ (Jámbor Lajostól). Szavalja Klein Mariska. 5. a) Egyveleg. Énekl: az énekar b) Magyar dalok. Énekl: Schwarz Frida. Zongorán kíséri Hirschmann Anna. 6. „Magyarország újjászületése“ (Egri Györgytől). Felolvassa Stern Szeréna 7. „A mohácsi temetés“ (Tárkányi Belától). Szavalja Lőrincz Riza. 8. „Milleniumi induló“ (Vomácska Józseftől). Zongorán előadják Aron Riza, Kemény Margit, Weinberger Irén és Vomácska József ur. 9. „Hymusz“ Énekl: az énekar.

* **A révi tüzkárosultak javára.** Lap-társaink kimerítő tudósításokat hoztak már arról a borzasztó tüzvészről, mely Biharmegye egyik kis községének lakosságát hajléktalanná tette. Ezért nem foglalkozunk a szerencsétlenség részleteivel, csupán közöljük azon nemes emberbarátok neveit, akik minden felszólítás nélkül fillérekkel eddig lapunkat felkeresték. Ohajtjuk és kívánjuk, hogy a jószívűség minél nagyobb mérvben nyilatkozzék meg városunk társadalmában és juttassa mindenki anyagi erejéhez mértén a legkisebb összeget is a leégett község felségelésére. Az adományokat mi is szívesen elfogadjuk és illetékes helyére juttatjuk. Eddig a következők adakoztak:

Raffay Mihály 1 frt, Mátrai György 50 kr, Gesztési Ödön 50 kr, Magyary Jenő 50 kr, Tokés István 50 kr, Jablonszky Emil 50 kr, Bereczky Lajos 50 kr, Goszler Henrik 50 kr, Akhadeszter 20 kr, M. L. 35 kr, Balogh Sándor 20 kr, Dickler Illés 50 kr, Sarkadi Jenőcz 50 kr, Mandl Lajos 80 kr, Benjámín Soma 50 kr, Eder Ferencz 50 kr, Szántó Lajos 1 frt, összesen 8 frt 55 kr.

* **Az iparos ifjak ünnepélye.** A nagyváradai iparos-ifjak egylete tegnap délután 4 órakor tartotta meg nagyteleki-utcai helyiségében szépszámu hallgató, többnyire hölgyközönség jelenlétében ezredéves ünnepélyét. A műsort, mely 9 pontból állott, Bertsey György, az egylet érdemes elnöke nyitotta meg. Az elnöki megnyitót után az egylet dalárdája a Szózatot énekelte, melyet a közönség felállva hallgató; ezt követte Tóth Kálmán egyleti tag „Imádság a hazáért“ című remek költemény szép elszavalása. Az 5-ik pontnál dr. Adorján Armin ügyvéd, a „Szigligeti-Társaság“ derék titkára, lapunk munkatársa bilincselte le a hallgatóság figyelmet rövid, de szép felolvasásával, melyben az egylet tagjait a haza iránti kötelességre és szeretetre buzdította. A szép felolvasás szövegét mi i tárczarovatunkban találja az olvasó. — „Zenge keblünk“ című lelkesítő dal elhangzása után Nagy János egyleti tag szavaltta el hatásosan „A nemzetiszínű zászló“ című költeményt. Végre a Himnusz elhangzása után Bertsey György elnök rövid buzdító beszéddel az ünnepélyt bezárta, hivatkozván beszédében dr. Adorján Armin lelkesítő szavaira. Ezzel a szép ünnepély véget ért, melyet lelkesen megjelzett és megtapsolt a résztvevő közönség. Este 8 órakor

Karger Sándor jóhírű vendéglőjébe gyűltek össze az ünnepély folytatása végett, hol iparos ifjaink jó bor, zene és táncz mellett mulattak éjféltáinig.

* **Vérengző tutajosok.** Bucsei oláhok tegnap éjjel összeveszték valami felett a Püzesen. Egyik társuk közibük lépett, hogy elválassza őket, de jóindulatának megadta az árát, mert Toja Vaszali egy késsel átszurta a tenyerét és a vérvesztés miatt be kellett szállítani a kózkórházba.

* **Temetés.** Özv. ivánkai Fleischacker Hugóné, a „Biharmegyei takarékpénztár“ vezérigazgatójának édes anyja, szombaton este 8 órakor, életének 68-ik évében égési sebek következtében meghalt. A jólelkű urinő szerencsétlensége ragy részvétet keített a városban és temetésén, mely a róm. kath. szent egyház szertartása szerint ma, hétfőn délelőtt fél kilencz órakor ment végbe Kossuth Lajos-utcai lakásáról, előkelő nagyszámu közönség jelent meg. A drága halott hűt tetemeit a halottas háznál beszentelték, azután az újvárosi plebánia-templomban tartott gyászmise bemutatása után a bónai-kuui temetőbe helyezték örök pihenőre. Nyugodjék békében!

* **Megnyitó ünnepély a várad-váraljai-velencei népkörben.** Nagyvárad e régi multtal dicsekedő egylete tudvalevőleg új helyiségbe költözött át, a tisztújítást is nemrég ejtette meg, melynek folytán ügybuzgó férfiak jutottak a kör élére. E kettős tényről készült most megünnepegni az egylet, mely alkalomból június hó 14-én vasárnap este nagyszabásu ünnepélyt rendez. Lesz szavallat, felolvasás, sőt főkérés folytán a zenekedvelők zenekarának számos tagja fog szebbnél-szebb darabokat előadni. Hangverseny után táncz következik s tekintve azt, hogy az ünnepélyre városunk kitünőségei mind meg lesznek hívva s a program érdekesen lesz összeállítva, élvezetes estélyre számíthatnak a meghívottak.

* **A katonaszurony sebesültje.** Franz József kőműves-seged megadta az árát annak, hogy egy katonával szombaton este az áruraktár mellett szőváltásba keveredett. A katona oldal-szuronyával úgy megsebesítette, hogy a Biharmegyei kózkórházba kellett szállítani. Faludi őrmester nyomozta a tettest, de a sértett nem tudta felismerni a gyanúsítottakban. Egyébiránt a katonai hatóság folytatja a vizsgálatot.

* **Jóváhagyott szabályrendelet.** A kereskedelmi miniszter Nagyvárad-város törvényhatósági bizottsága által a fogadó, vendéglő, ká-

véház és kávémérő iparok gyakorlására vonatkozó szabályrendeletet jóváhagyta, s így az a sokszor panaszolt záróra is megszűnik.

* **Elgázolás.** Buzás József nagyvárad-városi fűtőt ma reggel 5 órakor a nagy hid mellett a pecszeszlósi posta-kocsi elgázolta. A szegény öreg fején és jobb lábán súlyos sérüléseket szenvedett. A postakocsis ellen megtették a feljelentést.

* **Dalestély a Rózsabokorban.** A zenekedvelők dalárdája a Karger-fele vendéglőben sikerült mulatság után június hó 13-án, szombaton tartja meg a Rózsabokorban második dalestélyét, felterítés mellett tánczezel egybekötve. A meghívók a napokban fognak szétmenni s az előjelek után ítélve, minden tekintetben sikerült estélye lesz ez Balezna y derék gárdájának, mely valósággal exczellálni fog a sok szép új dal előadásával.

* **Megye-bizottsági ülés.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt 10 órakor tartja meg rendes havi ülését.

* **Esküvő.** Schwarcz Márton biharmegyei nagybírtokos bájos és művelt leányának Bellának, tegnap d. u. esküdtött örök hűséget Friedl Ignác nyiregyházi földbírtokos. A polgári esküvő után dr. Kecskeméti főrabbi mondott áldást az új frigyre a Czion-templomban.

* **A nagyváradai sertésvágó ipartársulat** módosított alapszabályait a kereskedelmi miniszter jóváhagyhatónak nem találta s tegnap leküldötte azt a hatóságnak, jelezve, mily irányban kell azokat módosítani, hogy észrevételek ne merüljenek föl ellene.

* **Eljegyzés.** Schlesinger Jenő, nagyszalontai fiatal kereskedő eljegyezte Czinner József, csaba-jaminal kereskedő csinos és művelt leányát: Saroltát.

* **Zárszámadás.** A nagyváradai ipartestületi betegsegélyző pénztár 1895-ik évről szóló zárszámadását a kereskedelmi miniszter jóváhagyólag tudomásul vette. Utasítja azonban a nevezett pénztárt, miszerint jövőre a fizetések és tiszteletdíjakat elkülönítetten mutassa ki s a kezelési és ügyviteli költségeknél a szigorú takarékoságot tartsa szem előtt.

* **Az elaggott iparosok javára.** Bertsey György, ipartestületi elnök nyilvánosan mondott köszönetet Neumann M. Sándor, férfi- és gyermekruhakereskedőnek azon jószívűségéért, hogy az elaggott iparosok javára 2 rendű értékes új öltönyt ajándékozott. Neumann M. Sándor, kinek előző üzlete van Nagyváradon a Bémer-téren, már több ízben cselekedett hasonlóképen és nemes cselekedetei mellett még kitünő kereskedő is, aki szolid, pontos kiszolgálásával a nagy közönség bizalmát bírja és megérdemli.

A „HETFOI ÉRTESEITO“ TÁRCZÁJA.

A haza és az ifjuság.

A „Hétfoi Értesítő“ eredeti tárczája. —

Irta és az iparos-ifj. egylet vasárnapi közgyűlésén felolvasta: **Dr. Adorján Armin.**

Az ünneplő ország örömjajában, a milliók ajkairól feihangzó hálaimák között, mikor fejedelem és nemzet együttesen dicsőítik az ezeréves magyart: e szerény, de céljaihöz és a hazafiúi törekvésekhez mindig hűséges egyesület is ki óhajtja venni a maga részét az általános ünnepből.

Mert egy lélek, egy szív most e hon minden fia. Egy érzés: a büszke öröm tölti be most minden igaz magyar lelkesejétől dobogó szívét. És egy ígéret, amely szent, mint az imádság és őszinte, mint a kisdéd szava, száll föl mindnyájunk ajkáról a teremtés örök urához, hogy áldja meg e sokat szenvedett hazát dicsőséggel, jóllétel, szeretettel egymás iránt, erővel az idegen hatalom ellen, hogy nagy és boldog lehessen sokáig, míg csak nemzetek élnek e föld kerékén!

És ez imádság két ma szóra, t. uraim, a mi ajkainkon is, mert — valljuk meg — arra e drága, e forró szeretett hazának, nagy szüksége is van. — Nekem jutott a megtisztelő szerencse, hogy e derék kör falai közt, ahol pár évvel ezelőtt

az egylet tíz éves fennállásának ünnepélye alkalmából, mint az egylet történetírója szerepeltem, — jelenleg ismét szót emeljek e dicsőséges alkalomból.

Örömmel teszem ezt, mert hiszen a hely, ahol most vagyunk, az ifjuság találkozó helye; azé az ifjuságé, amely szorgalmában, buzgó igyekezetben és a mi első, törhetlen s lángoló hazaszeretében és a magyar nemzeti érzés gondos fejlesztésében soha és senki által sem engedte magát felülmulni.

*

A történetek vérről és dicsőségről szóló lapjai ezer tanúsággal szolgálnak mindenkinek, aki ezért hozzájuk fordul. Bátran és megnyugvással lapozhatjuk végig Magyarország történetét; a mi dicső, a mi nagy és lélekemelő, mind megtaláljuk benne.

A hősiesség korlátot nem ismerő bátorsága, a honszerem forró lángja, mely át-átszáll a harcosokra és otthonmaradottakra és csodás dolgokat mível; a fejedelemhez való alattvalói hűség és az a szívós kitartás, melylyel e hon minden tényéri helyét életük árán is megvédték a külső hatalmi befolyásoktól: mind megannyi kimagasló, örök emlékeztető példában van megörökítve Magyarország történetében. Főlösegesnek tartom, hogy nevekre hivatkozzam. Hisz' önök ismerik a történetet; szeretettel olvasták a hősök, regékbe illő, mégis igaz, csodás dolgait s bizonyára főlemelő, magasz-

tos, lelkesítő érzés szállotta meg keblüket, láttára a sok vérről szerzett dicsőségnek és a szenvedések szakadatlan sorozatának, amelyekkel e nemzet sújtva volt.

És ha valami alkalmas a lélekben bátorságot és szilárd akaratot teremteni, a szívekbe pedig új erőt önteni és forró hazaszeretetet: ugy bizonyára a történelem dicső példái egyedül alkalmasok erre.

A mai kor ugy is más irányu, mint az elődöké volt. Akkor karddal és vérről szerették a diadalokat és a jutalom — vagy hősi halál, vagy egy csonka láb és némelykor egy-egy nemesi címer volt. Ma a küzdelem százszor erősebb talán, mint akkor volt. Ámde ez a harc nem a csatamezőn folyik és nem öldöklő, élesre fent és haláltosztogató fegyverekkel, hanem a mindennapi élet színterén, a verseny és megélhetés ezerféle bajjaival és kicsinyességeivel.

Hajdanában az ország épségéért és dicsőségéért folyt a harc; ma a kenyérért ölik egymást az emberek. Millió dolgos kéz várja a munkát s nincs annyi, amennyi kellene, mert a dübörgő gépek és zakatoló szerszámok főlösegesse teszik őket. Pedig otthon az asszony és a gyermekek ruhát és kenyeret kérnek és sehogysem elégednek meg azzal, hogy „nincs“. Kisiparos és gyáros, házaló és fényes, kirakatos üzlettel bíró kereskedő, de még a tudományos pályán élők is, mind-mind egyformán érzik ennek a kenyérharcnak nyo-

FLEGMAN ARMIN-nál
NAGYVÁRAD,
Zöldia-utca elején

ruhaszövetek, fekete Ternók, kesz női felöltők, chiffon, vászon, asztalneműek, mosó-voil Piquetek, Batistok, diszkellékek és hozzaváló

Tetemesen leszállított árban
kaphatók

Panem et circenses.

Nagyvárad, május 30.

A császárok zsarnoksága alatt nyögő Róma népe enni és vigadni akart; mert ha már szabadságát elveszté s elveszté annak még fogalmát is, élni akart addig a szó teljes értelmében, míg a halál órája nem üt.

A komoly, előrelátó, a nép laza erkölcsét korhó alakov lázadó színében tüntek fel, a mulatságaiban magát megzavartatni nem engedő nép feláldozta jobbait saját mulatságáért.

Igy hangzik nálunk is egyes ajkáról nap nap után, hogy: — s z i n h á z a t!

Nagy Pál-nak tulajdonított ama nevezetes szavak: bár-m szükséges ahhoz: pénz, pénz és pénz! — feledni látszanak azok, kik minden érv előtt bedugják füleiket és csak azt hangoztatják szüntelen: színházat! színházat! színházat!

Kik azok, kiknek tollát egyenesen e három kiáltás vezeti? Bizonyára nem a mindennapi étellel, a megélhetéssel küzdő emberek, hanem azok, kiknek vagy nagy magán jövedelmük, vagy kevés jövedelem mellett csekély igényük van.

A nagyváradai társadalmat szokássá vált azzal vádolni, hogy nem akar színházat építeni, de ugyanakkor azon érdemét is elismerik, színházat akar építeni.

Ezen két ellentét onnan magyarázható ki, hogy az első vádat egykor egy neki buzdukt társaság le akarván dönteni, részvényekre akart színházat építeni és összehozott 40 ezer forint értékű részvényt. Ebből azonban társadalmi uton színházat nem lehetett építeni, hát nem akar a társadalom színházat építeni.

Akkor kezdték a második vádat hangoztatni.

Mert a társadalom nem akar és nem tud színházat építeni, hát építse azt a városi pénztár — közköltőből.

No jó, hát építse!

Ti, kik panaszkodtok a jövedelem apadására miatt, gondoljátok meg, hogy a külsőre sokat kell adni.

A társadalom csak 40,000 frtot akart adni részvények alapján és még várt is

uasztó súlyát. Hisz' mindennap láthatjuk, hallhatjuk, hogy a legszerűebb javadalmazású állásra mily nagy számban tolongnak a magas képesítésű egyének.

— Távolról sem akarom e sötét képpel a mai ünnepélyes alkalom fényét elhomályosítani; panaszkodásnak pedig épen nincs ma helye. A mit mondottam arra a különben nem új és nem ismeretlen körülményre, hogy a harczok nem szüntek meg és hogy ha ma nincs is alkalma mindenkinek olyan módon kitüntetni magát, mint azelőtt: tér mindenkor nyílik tehetségei, életképessége és ereje bebizonyítására.

Különösen áll ez Önökre, t. ifju barátaim, akik előtt még az egész jövő nyitva áll. Hisz' önök még csak most lépnek ki az élet nyílt színeire; most ismerik meg az emberek sok jó és sok rossz tulajdonságát; tapasztalataik mindennap gazdagabbak, ismereteik szélesebb körűek lesznek és ha ezek közé, ami, végre is, kikerülhetlen, kellemetlenek is vegyülnek, — ez ne csüggeszse el önöket, gondoljanak a nagy elődökre, akik életüket, mindenüket is feláldozták egy eszményért, amelyért lelkesültek — és önök is folytassák megkezdett munkájukat fennakadás és csüggedés nélkül.

De nem akarom sokáig elvonni szíves türelmüket. Még csak pár szót óhajtok mondani.

A legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás, mindennemű szoba-padló és parket mázoknak, olajfesték, kocsi-mázak, valamint műfestékeknek és azokhoz szükséges kellékeknek **egyedül**

BERKES BERTALAN

kizárólagos festékkereskedésében,
Nagyváradon, Zöldfa-utca 33.

abból valamit, — a városi pénztárnak 400,000 frtot kell fizetnie egy színház felépítésére és mivel ki nem telik a vagyomból, szükségképen a közjövdelem megadóztatásából kell kitélnie.

Adjátok hozzá még a fenntartási költséget is!

Szokásos gunyolni a várost azzal, hogy ides-tova 100 éves jubileumát üli meg a színházi tervezgetéseknek. Mintha a szegény embert azzal akarná gunyolni valaki hogy hosszú időn keresztül törekedett a vagyonosodásra és el nem érthette azt.

Gunyolni lehet.

Hanem gunyolódni a testi fogyatkozással vagy a vagyontalansággal — legalább is nem illik.

Ki annak oka, hogy Nagyváradon nincsen színház? Aki a felfujt béka meséjét ismeri, tudhatja, hogy az, aki nem tud megelégedni a valóval, olyan után törekszik ami romlásba dönti.

Nagyon böles ember volt az aki az egyszeregyet feltalálta, mert aki ezt meghamisítani akarja, egyre oda lyukad ki, ahova a $2 \times 2 = 5$ -tel megbarátkozni nem tudó elefánt, mely okos léteire addig törte rajta a fejét, hogy utóljára — összetörte.

Építsünk színházat, de úgy, hogy legyen miből és ne kelljen érte oda adni a tömegnek a betevő falatját.

S—S.

Török nők látogatása.

Irta: Weisz Jenő.

Rustsuk, 1896 máj. 22.

Mindazok, kiknek alkalmuk volt a Keleten tartózkodva az ottani viszonyokkal megismerkedni s a Kelet misztikus világába betekinteni, egyet fogtak velem érteni abban, hogy a Kelet egyik legelső érdekessége, — a keleti nő.

Sajnos, elzárkózottságunknál fogva igen szűk tér van engedve szellemi világuk és életmódjuk megfigyelésére, mindazonáltal, ha alkalmunk van közöttük élni s életmódjukat ethonográfiai szempontból figyelni s tanulmányozni, elvéve mégis jön egy-egy alkalom, a midőn rejtett világukba bepilanthatunk.

A török nőkről beszélek itt speciáliter, mert a Kelet többi népeinél, mint a román, szerb, bulgár és görögöknél a nők egészen más elbírálás alá esnek.

A soha nem múló dicsőség fényes lapjai közt, melyek Magyarországot ezeréves történetét képezik, itt-ott — sötét árny gyanánt — látható az is, hogy a pártoskodás, az egymás közötti egyenetlenség mily káros következményeket idézett sokszor elő. Idegen hatalmak ellen mindenkor megvédheti magát a haza, de ha saját fiai trzsalkodnak egymással, ha a belbéké nincs meg: akkor megszakad az egyetértés és a viszály konkolya terjed mindenütt. Nyomában pedig csak átok és pusztulás kél.

— Most, mikor az ország ünnepel és mikor a legalkotmányosabb király hű nemzetével együtt buzgó fohászszal fordul az Egek Urához, amiért annyi viharon őt épen és erősen megtartotta a magyart; mikor a nemzet aprajának-nagyjának szívét és elméjét csak egy magasztos, föl-emelő tudat lelkesíti, hogy ime, a nemzet már ezer éves: a dicsőség öröm-mámorában, a diadal ujjongásai közepette csak egy mozzanatra hívom föl szíves figyelmüket, — arra, amit koronás királyunk jelszavul választott: »Egyesült erővel.«

Jöjjön bár zivatar és fergeteg, tűz és víz, háboru és minden más veszedelem: tartunk és tartanak össze, t. barátaim. Ha az élet érdekharczai válaszfalakat igyekeznek is vonni önök közé, szíveikben legyenek egyek; lelkük forjjon össze és szeressék egymást testvéri, igaz szeretettel, amely nem ismer haragot és viszályt.

Szeressék egymást és a hazát, mely csak ak-

Ezekben megvan ugyan a keleties jelleg úgy arckifejezésük, mint szellemi világuk s életmódjukban, mindazonáltal nem lévén oly szigorú s a világtól való elzárkózottságra kárhóztató szokásaik mint a török nőknek — már régtől fogva inkább átvehették a művelt Nyugat szokásait s ma már megvan bennük az ámbiczió az európai nők színvonalára emelkedni.

A török nők ma is azon a fokon állanak mint évszázadokkal ezelőtt s ez természetes következménye nevelési módjuk és szokásaiknak, melyeknek még ma is rabjaik.

Gyermekeikben 12 éves korukig iskolába járnak, hol írni és olvasni tanulnak meg s iskolázottságok non plus ultrája az arab nyelven írt szent »korán« olvasása. A ki ehhez eljutott, az megtette iskolai kötelességét. 12 éves korukban azután kilépnek az iskolából, vörösre festik körmeiket, arcukat fátyollal, természetüket pedig bő lepel (feredse) takarják el, a mi egyet jelent azzal hogy a leány most már nagykoru, kinek arcát és természetét profán férfi-szem többé nem láthatja.

Családján kívül senkivel nem érintkezik, házi-teendőket végezve tölti napjait s nő-ismerőseivel is csak egyszer egy héten és pedig péntek délután jön össze, a midőn teljesen elburkolva fátylaikba, kísérták a városon kívül eső halmokra, hol senki sem látja őket s csendes beszélgetés közben töltik el a délutánt. Este felé meggyújtják a magukkal vitt kézi lámpásokat s kiki a magáét tartva kezében haza ballagnak.

Ha török nő este lámpás nélkül menne az utcán, erkölcszetenség számba menne s ez nem is fordul elő soha.

Ily sivár, egyhangu életet élve, senkivel nem érintkezve, nem csoda, ha a török nők ma is ott állanak, a hol századokkal ezelőtt.

De hát természetesnek találják zárkózott életmódjukat, női voltukat, azonban nekük is van egy bizonyos gyöngye oldaluk, melyben megegyeznek a nyugati gyöngye nemmel. A török nők ugyanis rendkívül — kíváncsiak.

Ez abban nyeri magyarázatát, hogy minden szórakozástól el vannak zárva s így kétszeres mérvben ébred fel bennük a tudvágy mindazon dolgok iránt, melyek előlük tiltva.

Hogy mennyire érdeklődnek a török nők az európai nők életmódja iránt, hozzávetőleg illusztrálva lesz azon ártatlan kaland elmondásával, melynek hőse nem más mint csekélységem.

A török nőknek többek között az a szokásuk, hogy ha közelükben európaiak, a vagy egyáltalán idegenek laknak, ezeket, vagyis csak a család nőtagjait in corpore meglátogatják.

Ismerve ebbeli szokásukat, egy itt élő magyar család törökök közelébe való költözködését használtam fel arra, hogy egyrészt szemtanuja legyek

kor lesz boldog és nagy, ha fiai is azok. Az önök szeretete megerősíti a kapcsot egymás közt s a hogy az édes anya arcán boldogság sugárik, ha látja hogy gyermekei nemcsak őt, de egymást szeretik, úgy a haza is szeretettel öleli keblére egymást szerető, hű fiait.

Az összetartásban van az erő, a nagyság; a széthúzás csak gyöngeséget, viszályt teremt. Egyesült erővel nagy czélok is könnyen el lehet élni; szétszakadva kis czélok sem valósíthatnak meg.

Szeressék egymást, hisz' e honnak minden fia amugy is egy lélek, egy szív. Egy érzés tölti be szíveinket, egy óhaj száll föl ajkainkról és egy akarat fogamzik meg lelkünkben, hogy ez a forrón zzeretett haza, melynek mindnyájan hű fiai vagyunk, boldog és nagy legyen!

Barbecue és sikkasztás.

— A „Hétfői Értesítő“ eredeti tárczája. —

Irta: S. I.

— Isten hozta, kedves rokon! Tessék leülni. Bizony nem tudnám megmondani, mikor találkoztunk utóljára. De hogy régen volt, mutatják az ön ősz-fehér hajszálai...

Majd megesz a csoda, ha végig nézegetem... A sugár, deli természetű, magyar ruhás gavallérbój

egy ilyen látogatásnak, másrészt pedig, hogy abban a ritka élvezetben részesüljek, hogy török nőket fátyol és feredsé nélkül láthassak.

Az említett család hölgy-tagjaival abban állapodtunk meg, hogy a török nők látogatásának idejét tudatni fogják velem s én a függöny mögé rejtőzve, végig fogom nézhetni a látogatást.

Ugy is történt.

Egy péntek délután volt s én a szoba sűrű szövetű függönye mögé rejtőzve vártam a török nők jövetelét, midőn egy kis török gyermeklányka nyitott be a szobába s azt kérdezte a bentlévő háziasszonytól, hogy férje idehaza van-e, vagy egyáltalán van-e férfi a házában. A felelet persze az volt, hogy nincsen, mire a lányka a kin várakozó nőkhöz ment jelezni, hogy bátran beléphetnek a szobába, mert férfi nincs honn.

Hat, fekete feredsébe burkolt alak lépett be a szobába, előbb azonban török szokás szerint a cipőjökre alkalmazott papucsot még az ajtó előtt levették s miután gondosan körülnéztek, hogy nincs-e férfi a szobában, levetették fehér fátylaikat, leoldották magukról a termetüket fedő fekete köpenyszerű feredsét s jobb kezüket mellükre téve köszöntötték a házi asszonyt, a ki nem beszélvén nyelvüket, csak néma taglejtéssel értette meg velük, hogy mennyire örül a látogatásnak s székekkel kínálta meg őket.

Európai szabású derék fedte termetüket s csak a bugyogószerű bőnadrag (salváz) adta meg öltözetüknek a kelleties jellegét.

Több évi Keleten való tartózkodásom alatt ez volt az első eset, hogy török nőket fátyol nélkül láthattam s meggyőződhettem arról, hogy az a legendaszerű hit, mely a török nők szépségéről regél, való igaz.

Dus fekete hajfonatuk fejük köré volt helyezve, mi méltó háttérrel képezett keletiesen szép, tejfehérségű arczuknak s ennek viszont holló fekete szemek kölcsönöztek azt az ellenállhatatlan varázst, mely a keleti nőket általában jellemzi.

Egy volt közöttük idősebb s a többiek az idősebb iránti tisztelettel várták meg, míg az leült s azután ők is helyet foglaltak. Lábaikat keresztbe téve s maguk alá huzva ültek a széken, miközben szerencsét kívántak a házi asszonynak az új lakáshoz s miután az megértette velük, hogy nem tudja, mit mondanak, legnagyobb csodálkozásuknak adtak kifejezést a felett, hogy ezek az európaiak nem beszélnek törökül.

Elkorra keleti szokás szerint befőttszerű édes-séggel szolgáltak fel a vendégeknek, amit aztán a vendéglátásnál elmaradhatlan fekete kávé követett.

A findsát kezükbe véve (kanalat nem használ-nak soha) megelégedetten szürsölgették ki annak tartalmát. Azután alsó ruhájuk zsebéből dohánytar-tót vettek elő s egy-egy vékony cigarettát sodorva kényelmesen rágyújtottak s hatalmas füstgomolyo-kat eregetve azt tárgyalták egymás között, hogy

miként lehetséges az, hogy a gyaurok feleségei fátyol nélkül járnak, holott ez oly »Allah« (Isten) ellen való vétek.

Beszélgetés közben az idősebb fellátott helyéről, oda ment az egyik szekrényhez s nyitogatni próbálta. Minthogy azonban zárva volt, különböző taglejtésekkel értésére adta a házi asszonynak, mi-szerint igen szeretné a szekrény tartalmát meg-tekinteni. A háziasszony nem tudott kitérni, ki-nyitotta a szekrényt; és a töröknők mindnyájan minden egyes darabra »vallah güzel«-t (Iste-nemre szép) mondva, megtapogatták a bennlevő fehérneműeket; vizsgálódva a szekrény tartalmát át-vizsgálták, a szobában látható tárgyakat kézbe véve nézegették. Nem volt elzárt fiók, melyet ki ne-nyitattak volna.

A női kíváncsiság valódi megtestesülését lát-tam e nőkben, kik még a butorok bevonatát is meg-megsimogatták, csak hogy mindenről kézzel fogható tudomást szerezzenek. A legnagyobb meg-lepetéssel és csodálattal a falakon elhelyezett arcz-képeket bámulták meg s folyton azt hajtogatták, hogy ez »sejtan isi« (ördög munkája).

A töröknők tudvalevő, hogy lefényképezetés nem divik, sőt nőt lefényképezni valósággal bűnnek tekintetik.

Ezek után az egész lakást körül járva s min-dent jól megnézve és megcsodálva, a legnagyobb köszönet hangján fejezték ki meglepedésüket a látot-takon.

Ismét beburkolóztak feredséikbe, feltették fáty-laikat s többszörös »Ejvallah« (Isten veled) mon-dással hagyták el a házat.

Én pedig előjöttem a függöny mögül, hol visszafajított lélegzettel egy félórát töltve bár = egy valóban keleties jelenetben gyönyörködhettem.

Csak azt nem tudom, hogy e fél óra alatt mint ember szemléltém-e inkább a nők szép arcz-vonásait, avagy az ethnografus győzedelmeskedett-e bennem, ki nem gyönyörködni, de tanulmányozni, jött e nők szokásait.

Szinész-photografiák.

Irta: Csipi-Csóka.

I.

Bocsássanak meg önök Thalia kedvelt pap-női, különösen önök bájos hölgyeim, hogy egy-egy ellesett szó, külső viselkedés és különféle forrásokból merített információk alapján gyors fényképeket veszek föl önökről, hogy aztán az egészet egy albumba kötve látványosság gyanánt kiállítsam a nagy közönség részére. Legyenek elnézők, ha talán a kép nem eléggé hü s nem az önök izlése szerint készült; különben íg-erem, hogy utólagos főlészólamások figyelembe vétetnek s rektifikálnak.

Ezek után mi sem természetesebb, minthogy meg-kezdjük a sorozatot.

meghajlott, ősz-fejű pantallós, czilinderes öreg ur lett.

A kedély sem az, mint volt régen, a mosoly olyan keserűen fakad ajkain — és még csak az kellene — ugy-e dalolni sem szokott mostanában?

Nem? És nem fáj a szíve, nem nyomják bent a sok remek áriák, amelyeket olyan művésziesen tudott produkálni, hogy én a kis diák, meg a társaság szakértői úgy szólván beleszerelmesedtünk önbe?

Azt nem is akarom kérdezni, hogy mivel fog-lalkozott azóta, bár ez a kérdés jogosult azzal az emberrel szemben, aki az amerikai egyesült álla-mokat beutazta, hanem arra kérem, hogy beszél-jen nekem valamit az amerikaiakról, akik mindig érdekesekek az európaiak előtt.

Mielőtt hozzá fogna — bocsásson meg, hogy eddig udvariatlan voltam — gyujtsunk rá . . . és az öregnek odanyújtott gyufaszál tüzétől égett a trabukója. Amint szállt, szállt a füst, szállt, szállt a gondolat és így kezdé:

— Rendezzünk barbecuet!

Igy szólítja meg egyik polgártárs a másikat, ha egy kis mulatságra vágyik.

És a megszólított kész a felelettel: »Mit szánna rá? Én adok egy süldőt«. — »Én meg egy juhot.«

A barbecue eszméje terjed, a felajánlott enni innivalók halmaza szaporodik, csakhamar kitűzik a

határnapot, kibocsátják a meghívókat és a rende-zők egy verőfényes nap reggelén kivonulnak egyik szép tisztásra, melynek háttérében kellemes árnyat adnak azok a hatalmas fák, amelyek Columbus előtti időkről susognak a jövevényeknek érdekese-nél érdekesebb, majdnem hihetetlen regéket.

A néger suhanczok hozzálátnak a munkához; árkot ásna, melyet száraz fával raknak meg úgy, hogy alá tüzet gyujthassanak.

Ég, lobog a tűz, pattog más helyen is egy tüzrakás, mialatt a mulatságra szánt állatok kerül-nek kés alá.

Csakhamar két felé hasítják a tiszta húst, jól besózzák és az árokbak keletkezett parázscsomót vastag galyakkal áthidalván, azon a fahidon, vagy mondjuk: rostélyon keresztül sűtik meg a pecsenyét.

Ézalatt érkeznek a meghívottak is; kisebb-na-gyobb csoportokba verődnek s míg az aprólék-paprikák elkészül, kiki passziója után lát . . .

Az egyik horgászik, a másik fegyverét vállára veti, és néhány perc múlva hallani lehet a durra-násokat, amelyek minden esetben egy-egy szegény madár halálát jelentik.

Ha nők nincsenek jelen, akkor zene sincs, csak egy muzsika nélkül fogyasztják az árpalevet.

Én ilyen barbecuen voltam jelen, oda álltunk a két, három hosszú deszkából rögtönzött asztal mellé — széket senkinek sem adnak — és pléh-

1. Áldor Juliska.

Hölgyeim! kik mindig az elsőségért versenyeznek, beláthatják, hogy kénytelen voltam vele: az isteni Áldor Juliskával megnyitni a gyorsfényképek sorát még pedig többféle okból. Először is az ő neve A-val kezdődik, már pedig az alfabetikus sorrendet sohasem szabad szem elől téveszteni.

Remélem, ez oly fontos ok, hogy a többinek elő-sorolását el is engedik. S most legyünk komolyak, mert az énekesnők koronájáról nem tudnánk tréfásan írni. Szép, ragyogó fekete zemei tiszteletet parancsol-nak, üde, elbájoló arca, fekete hollófürtökői környezve magához vonz, szeled, zenéhez hasonló hangja elragad bennünket. Kitérő énekesnő s egyszerű, természetes eszközökkel hat a színpadon s a magánéletben is. Ő operette-gárdánk csillaga, ki nélkül a vig muzsa ege homályos, borult lenne.

Rokonszenves egész lénye s ezzel mindent megmondottunk. Kiváló érdeme, hogy a tollat is ügyesen forgatja s egész lelkével a színpadnak él, honnan ha dolgát végezte, a csöndes otthonba vonul vissza.

2. Lányi Edith.

Miért ő? Kérde az olvasó. Erre is megfelelek. A primadonnával kezdtem, hát folytatam a másodénekes-nővel. Igaz ugyan, hogy az előbb az alfabetikus rendszert emlegettem, de nem bánom, nevezzenek köpe-nyegforgatónak. Lányi Edith fiatal, de már is képzett énekesnő, kiről csak annyit tudunk, hogy szép. Magánéletből még eddig nem szivárgott ki semmi, leg-feljebb az, hogy igen vig, jó kedélyű leánya, nem ábrándozik, mint társnője: Fekete Rózsika s ennek foly-tan jöetvégya van, a mi különben sem volna csoda, mert a „Kis Pipá“-ban jól főznek s az ebédet K. Szerény Gizella mama védnöksége alatt számtalan sus-torgó szellemi bomba és rakéta fűszerezi Rózsahegy-i, a jó kedélyű naturbursch és Szabó Laczi a „Tiszántul“ fiatal szerkesztője részéről.

3. Turchányi Olga.

Valóban haboztam, ki jöjjön most. Hej ez a sor-rend! Mit csináljak! Most már nem állhatok elő az abc-vel s szeretném magam rehabilitálni a „köpenyeg-forgató“ nem épen megtisztelő címe alól. Bedob-tam tehát a még hátralévő énekesnőket — pardon — a neveiket kalapomba és árvagyerek híján kihuztam magam az Áldás-utca tündérének nevét. Azaz, mit is beszéljek! Most már a szépek utczejának neve-zik, s azóta a körösparttól a „Magyar király“-ig nem áldás, hanem hosszú sóhajok hallhatók s a sok gaval-lér epedő szemekkel tekint a virágokkal megrakott ablakból kikandikáló kegyetlen tündérre. Igen kegyet-len, mert őt mindenki szereti, de ő nem szeret senkit, csak — kis mopszliját, mely az ablakban kuksolva gunyosan vigyorog a föltekintő szemek közé. Legnagyobb érdeme, hogy magánéletben még szebb, mint a szín-padon, ő rá csakugyan illik a „Bildschön“ jelző. Magyarul ezt csak úgy tudom jól kifejezni, hogy szép, mint Rafael Maddónája.

táblákból kezdtük fogyasztani a — mondhatom — nagyon izletesen elkészített ételeket.

Azt kérde ön, hogy ebéd után nem kártyáz-tunk-e?

Nó ez volna szép! A zöldbe azért menni ki, hogy kártyázzunk. Igaz, hogy magyar ember lé-temre nekem is hiányzott a kártya, meg a mu-zsika, de hát meggyőződtem, hogy e két izgató mulatság nélkül is jól találhatja magát az ember.

Ez hát a »barbecue« kedves rokon; hasonló a mi majális és juniálisainkhoz azzal a különbség-gel, hogy ott nem is ismerik a porciót, a fizető piczért és borraivalót.

Amint látom és kérdéséből kiveszem, a társa-dalmi szokások helyett szivesebben venné, ha a társadalmi bűnökről és azok megtorlásáról beszél-nék önnek valamit.

Hát például a sikkasztást nem büntetik olyan szigoruan mint Európában, de azért aránylag sok-kal kisebb méretűek, mint az európaiaknál.

Azután megtörténik az is, amit talán olvasott is valahol, egy pénztárnok tett meg a főnökével, aki többször ismételt kérelmére sem akarta 3000 dollárnál magasabbra emelni a fizetését.

A pénztárnok egy reggel jelenti a czég főnö-kének, hogy egy kerek millió dollárt sikkasztott.

A főnök megtántorodik, halálsápadtan néz a merénylőre, aki teljes nyugalommal és mondhatni kihívó szemtelenséggel ajánlatot is tesz neki.

Kőbányai Polgári serfőző
részvénytársaság Kőbánya.

Képviselve
Gerő Zsigmond által
Nagyváradon,
Kapuczinus-utca 56. szám,

hol legjobb minőségű Polgár-sör, Király-sör, Szent-Ist-van-sör és Bak-sör úgy hordókban, mint palackokban mindig friss töltésben a legjutányosabb árak mel-lett kaphatók.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

4. Forrai Ferike.

Ha már a szépek utcáján vagyunk s a tündért megnéztük (de hiába nézzük) menjünk át a szomszédba, hol egy másik tündér lakozik (ismét új rendszer). Kár, hogy ez a szépséges, tündér elvontultán él anyjával s nővérével, csak a színpadon látatja csinos, okos arczocskáját, s hallatja szép iskolázott hangját; temperamentumos, tehetséges színész, kire még szép jövő vár.

5. Réti Lina.

Hála Istennek, hogy itt már nem kell mentegőznöm, midőn a szám szerint utolsó, de valójában éppen nem a legutolsó énekesnő következik. Átkozza ezért nem az én szegény fejemet, hanem a sorsot, mely ennyire háttérbe szorította a kis „pacsirtát”. Mert szép jövő vár a kis énekesnőre különösen, ha szép, kellemes hanganyagát ki fogja képeztetni s ha az élet nagy mestere, a tapasztalt majdan társul szegődik hozzá.

Most még csak miniatűr Réti Laura, akkor lehet belőle annál nagyobb is. Egyébként a kis pacsirta igen elvontultán él rokonánál, színpadon is ritkán látjuk; de hát nem csoda, mikor őt énekesnő lesi a szerepeket s mikor a nyíló rózsák és fésző bimbók között a szerény ibolya meghuzódik. De hát bízzék a jövőben s önmagában, a siker sem fog elmaradni.

6. Cserny Berta.

A nagyvilági hölgyek és jukker-menyecskék tehetséges személyesítője. Hősnő a szó igazi értelmében, ki elérhetetlen ideákról ábrándozik. „Nem tudok szeretni”, mondá egyalkalommal, „szívem fásult s olyan férfi nem akad, ki engem meg tudna érteni!” Mi azt hisszük, hogy ez egy fejlődésben levő mely szerelem előpostája s a titok peccsétje mi hamarabb fölpatant. Addig pedig élvezzük Cserny Bertát a színpadon, hol mindnyájunké.

7. Bajnóczy Valéria.

A társulat temperamentumos naivája, ki eleven, vig a színpadon és azonkívül is. Ő a hölgytársaság adomázója és igen ügyes viczeket szokott elsűtni. A multkor is, a színházudvaron keresztül éppen haza vonult társvoivével: Áldor Juliskával, Lányi Edithet és Turchányi Olgával és pedig páronként elől ő és Áldor, hátul a másik két bájos énekesnő. Egyszerre csak ott terem a mindig derült képű Leövey s követi őket hátulról, mint derriére-garde, „Ugy-ugy” — mondá Valéria nagysám — „itt egy négyes fogat, maga hajta Leövey ur!” „Jó viccz, éljen Valéria, — kiáltja Lányi Edith. Egyébként kedves teremtés s oly egészséges, hogy csak ugy duzzad az ettől, a mi nem is csoda, mert saját nyilatkozata szerint 4 szer van beoltva; már ő reá csakugyan nem bocsátanak ki miniszteri rendeletet, ő már eleget tett a hazai törvényeknek.

8. Fekete Rózsika.

A társulat legszőkebb naivája, tehát már mindjárt nevével is ellentétbe jó; ha most még tekintetbe vesszük, hogy mindig ábrándozik s buskomor, ennek dacára azonban mindig mosolyog. Képzhetjük minő ellentétes érzelmek váltakoznak az ő belvilágában. A multkor egy kis bakfis szerepben lépett föl s igen jellemző egy páholyból lehallatszó eme önkénytelen fölkiáltás: „Jaj be aranyos!” Nos, kell-e ennél több.

„Adjon ön nekem írásbeli nyilatkozatot, hogy ezt a dolgot elhallgatja és biztosít, hogy még tíz évig és 6000 dollár évi fizetéssel felmondás nélkül önnek akceptálva vagyok, akkor az elsikkasztott összeg felét visszaadom; ha azonban ezt ön meg nem teszi, tudom, hogy amerikai törvények szerint néhány évre leültetnek, de elég fiatal vagyok és fél millió dollár birtokában, ha kiszabadultam, még meg is süvegelnek idegen államokban is.

A főnök elkezdett számolni, okoskodni és arra az eredményre jutott, hogy az ajánlat az adott viszonyok között nemcsak hogy elfogadható, de fényes és megadta a nyilatkozatot.

A pénztárnok bement a másik terembe, kihozta a pénzesemléket. Olvasva a bankjegyeket és mikor már a felajánlott összegre volt olvasva, a főnök ámulva látja, hogy még ugyanannyi olvasatlan.

„Mi ez?!”

A pénztárnok ismét higgadtan felel: Semmi egyéb csak egy kis fizetésemelés. Én nem sikkasztottam egy dollárt sem, de mert ön a becsületes pénztárnoknak nem akart fizetésjavítást biztosítani, kénytelen volt kétszer annyi fizetést adni a gazember pénztárnoknak. Leönhatja ebből a tanúságot!

Kedves rokon, ha úgy akarja, majd folytatjuk.

Különben nem hiszszük, hogy ő sokáig a miénk legyen. Félő, hogy valaki nagyon bele talál kozmászni s hymen rózsánczaival fogja magát neki örök életre lekötöni. Vederemo!

9. K. Szerémy Gizella.

A színtársulat leány-tagjainak helyettes mamáj s mint ilyen hivatásának meg is felel. Gardirozza őket, ha ebédelni mennek, vagy haza térnek s vigyáz rájuk ebéd alatt, hogy el ne rontsák gyomrukát. Ő maga pedig kitűnő művésznő, a társulat nagy tehetségű drámai szendéje s Klenovits György a derek szerelmes színész imádott neje s így, ha valaki többet akar róla megtudni, forduljon ő hozzá.

10. Kantay Teréz.

Az anyósszerepek zseniális személyesítője, a színpadi nők réme. Ha valaki őt megnézi az életet ábrázoló deszkakon, mint anyóssot, tudom, elmegy a kedve mindenkorra a nőüléstől. Egyébként jól alakítja az öreg, házastros paraszt asszonyok szerepét, sőt olykor még alténekesnőnek is beugrik és itt is tisztességes sikerrel állja meg helyét.

A férfiakról máskor.

Modern étterem
Rimanóczy-szállodában,
DEMETROVICS MIKLÓS
jőhírű vendéglőjében **kitűnő ételek**, tisztán kezelt **italok** jutányos árban kaphatók.
Naponta Dula Miklós zenekara játszik.
!Pontos kiszolgálás!

Le a kalappal!

Nagyvárad, május 29.

Emeljetek kalapot a községi tanítók előtt! Megérdemlik magasztos hivatásukért különben is, de megérdemlik a tegnapi alkalomból.

Legyünk csak őszinték. Az eddigi ezredéves ünnepségek és mulatságok mind lélekemelő nagy-szerűségben folytak le. Minden igaz hazafinak lelkesedés töltötte be a kebelét, minden hazafinak megáradt a szíve, de az öröm áradata valójában csak csütörtökön délután tört elő olyan imponzán-san, melyről példát vehetne bármely vidéki város.

A program, a multság teljesen sikerült és a Szt. László-térrel elindult menet festői esetre volt méltó. A haza reményei vallás-különbőség, nemre és korra való tekintet nélkül egy érzés hatása alatt a Rákóczy-induló hangjai mellett lépkedtek a kedves tanítók és tanítónők gondos, figyelmes dirigálása mellett.

A Rhédey-, nem, a tegnapi tündéri kert talán soha sem látott még annyi közönséget; annyi közönséget igazi demokratikus szeretetben.

A mezitlábos kis kollégával együtt mulatott a diszruhás urfi, a diszmagyarba öltözött tanuló-társnő ölelkezett a szegény sorsu karton-ruhás leánykával.

Majdnem azt mondhatnók, hogy nemcsak a Hazafiság, de a Szeretet is ünnepelt a tegnapi napon és ez a tanítók munkája.

Városunk nagyszerű, tudós főpáztora megfordítva cselekedett, mint az Irás mondja: Ő ment ki tegnap a kisdedekhez, akiket nemeslelkű jószágra valló nyájassággal cirógatott.

Sipos Orbán, kir. tanfelügyelő, az atyámester szíve hevesen dobogott az örömtől a hazafias ünnepen és ennek a hazaszeretetre valló dobogásnak töle megszokott szép beszédben adott kifejezést a gyermekekhez intézett szövegében.

Sal Ferencz kir. tanácsos, polgármester és Mezey Mihály kir. közjegyző ütötték az ünnepély sikeréről felvett okiratra a hivatalos pecsétet azzal a buzgósággal, jóakarattal, melyet tőlük annyiszor vesz igénybe Nagyvárad közérdeke.

Le a kalappal a vezetők előtt! Le a kalappal a rendezők előtt!

—i.

H i v a t a l o s.

2233—896 sz.

Értesítés.

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság megküldötte kamaránknak a m. kir. csendőrségnél az 1896—1898. években hasznavehetlenné váló ruházati, szerelvényi, lőszerelvényi és egyéb cikkek értékesítésének szerződésileg leendő biztosítása tárgyában a jövő hó 30-án a kerületi parancsnokságnál megtartandó nyilvános tárgyalásra szóló hirdetményt.

Miről az érdekelteket van szerencsénk értesíteni, hogy a hirdetmény és a részletes feltételek a hivatalos órák alatt (d. e. 8-tól d. u. 2-ig) a kamara helyiségében megtekinthetők.

Nagyváradon, 1896. május hó 23-án.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Jankó József s. k.,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos s. k.
titkár.

8246—1896 rkp. sz.

Nagyvárad-város rendőrkapitány hivatala.

Hirdetmény.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatala a földmivelésügyi m. kir. miniszter 20801—896 III. 2. sz. rendelete folytán közhírré teszi, hogy a Styriában fekvő Leoben, Marburg, Bruck a/M Judenburg, Knittelfeld és Voitsberg városokba műrzuschlagi vásárra Magyarország és Horváth-Szlavonország területéről a sertések levágott állapotban (sertéshus) a 406. sz. állategészségügyi értesítőben (1896. évi 22442. sz. körendeletben) foglalt általános feltételek mellett bevihetők.

Nagyvárad, 1896. május 18.

Ifj. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

Színházi hét.

(Kritika)

Nem lehet panaszunk a műsor változatosságá ellen. Volt részünk e héten mindenben: bóhózat, operette, rémdráma kakasviadallal fölhalálva s operette premiére. Minden műfajnak megvan a maga publikuma s így általánosságban nem kifogásolhatjuk e beosztást.

Ismét telt ház mulatott, — ezuttal már ötöd-ször az „Uj honpolgár” kitűnő Goldstein Számján és Virág Toncsi bájos személyesítőjének játékán és énekén. De már a „Börögér” joformán üres ház előtt folyt le, pedig az — eltekintve egy pár derültéget keltő nyelvbörléstől — sokkal jobb, ösz-szevágóbb előadásban került színre, mint első ízben. Áldor Juliska, Forrai Ferike, Lányi Edith és Réti Lina szinte versenyre keltek a szebbnél-szebb áriák éneklésével. A férfiszereplők közül Józsa és Mezey váltak ki, ugyszintén Rózsahegyí is, ki pompás alakítást nyújtott Frosch börtönör szerepében. Szándékosan hagyjuk utoljára Daykát, hogy constatáljuk, miszerint a „Rip van Winkle” előadása alkalmával ejtett csorbát Falke szerepében kiköszörülte s ezáltal bebizonyította, hogy nemcsak népszínműben, hanem operetteben is megállja helyét. Azt halljuk azonban, hogy Daykának az igazgatóság fölmondott Ugy véljük, a közönség jelentékeny részének nézetét tolmácsoljuk, hogy ha kije-jentjük, hogy ezt nagy veszteségnek tartanók úgy a színtársulat, mint a közönségre nézve. Nem hisszük, hogy találjanak oly kitűnő népszínműne-kest, mint Dayka. Ez egy körülmény is már oly fontos, hogy nem is kellene még hozzátoldanunk, miszerint ő operetteben is egész tisztességgel megállja helyét.

E kis kitérés után méltassuk a hét legfőbb szenzációját: a kakasviadalt. Sajnálattal kell konstatálnunk, miszerint e világraszoló hadakozás nem sikerült. Hiába bizgatta jó Rózsahegyí és Leövey a különböző nemzetiségű tarajos atyafiakat, nem akartak hajba — pardon egymás tollába kapni. Hej pedig ha tudnák, hogy az emberi faj nemzeteiségei, mint verekednek, ők is követték volna példájukat. De hát így hiába volt minden. A karzat dühösen tombolt, de a kakasok nem pariroz-tak s neki akartak szaladni a lámpáknak; el kellett őket fogni s deportálni a nem nekik való színpadról. Hadd tanuljanak még egy kicsit! Különb-ben gratulálunk Rózsahegyí és Leöveynek, hogy ezuttal száraz bőrrel menekültek, mert a családott dühös karzat majdnem azt követelte tőlük, hogy ők rendezzenek kakasviadalt.

Egyébként a hajmeresztő drámát elég lett volna egyszer is előadni. Valóban féltünk már,

hogyan az utolsó fölönásban a kritikásokat fogják legyilkolni és szép hölgyeket rabolni a nézőtérről. Jól mondá egyik neves ügyvédünk, ki csak a 3-ik felvonásig bírta kitartani s akkor fölállva ezt sugá oda egyik ismerősének: »Haltatlan! A francia forradalom s Napoleon leveretése óta ilyen nem páltam.« Ezzel eltávozott.

K. Szerémy Gizella szinte elpazarolta művészetét borzasztó szerepére. Igen jól adta Atkins visszatérítő szerepét Janovics Jenő. Maszkja, játéka kitűnő volt. Rózsahegy és Vendrey két józú alakot mutatott be e komor környezetben. Fekete Rózsika ismét érzelmes szerepet játszott elég jól. A többiek is megfelelő igyekezettel illeszkedtek bele az ensembleba.

A hét rég várt s jóhírű ujdonsága Klári pénteken került bemutatásra. A szép számu közönség, mely a premiére összegyűlt s operettre várt, nagyon csalódott, mert az egészet inkább lehetne zenés bohózatnak mondani. Eltekintve azonban ettől, van benne egy pár csinos dal és kuplé, de azokban is egyre kísért a sok reminiscenzia. Szövege pedig éppen nem új már előttünk. A kaszárnya élet sajátságait s mulattató jeleneteit már sokszor és jobban volt alkalmunk végigélni az Ipolyfaló, Nebántsvirág s a két Champignonban. Egyedül a 3-ik felvonás képez kivételt, mely talán a legelevenebb s a legeredetibb is.

Áldor Juliska ismét nagy hatással énekelte végig Klári hálás szerepét s élénk játéka hozzájárult a hatás emeléséhez. Forrai Ferike szintén föltétlen dicséretet érdemel ugy énekéért, mint játékaért; különösen a regiment coupléval aratott zajos hatást. Lányi Edith tetszetősen adta kicsiny szerepét. Igen jók voltak a férfiszereplők mind Megyeri, Vendrey, Rózsahegy, Szentgyörgyi, Dayka Leövey és Józsa, kik humoros szerepüket mind sikerrel kiaknálták. Szombat este a darabot megismélték. (G.)

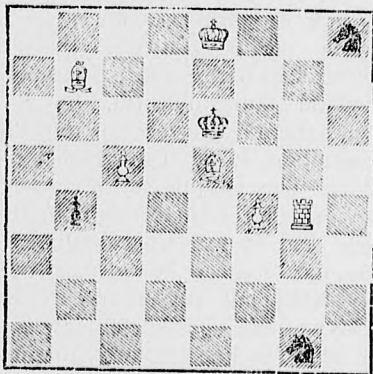
IFJ. ULLMANN IZIDOR
fűszerkereskedésében
(Nagypiacz-tér, kereskedelmi-palota)
az összes fűszer áruk
ugy nagyban mint kicsinyben a legjutányosabb árban szerezhetők be.

Heti sakkszemle.

Rovatvezető: Gesztesi Ödön.

35. feladvány.

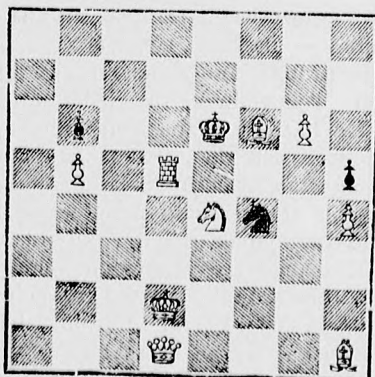
Schuster Zsigmond, Budapest.

Matt a 3-ik lépésre.

36. feladvány.

Kelemen József, A.-Törösvár.

Matt a 2. lépésre.

44. játszma.

Francia játék.

Játszották a Budapesti Sakkszemle levelező versenyén.

Mayer György,
(Temesvár).

Csipkés Árpád,
(Csik-Szereda.)

1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. H b1—c3	H g8—f6
4. F c1—g5	F f8—e7
5. F g5 : f6	F e7 : f6
6. e4—e5	F f6—e7
7. V d1—g4	0—0
8. H g1—e2*	f7—f5

* Itt a szokásos folytatás 8. F f1—d3, mely sokkal jobb, mint a szöveglépés, mert támadásra készít elő.

9. V g4—h5	c7—c5
10. f2—f4	c5 : d4
11. H e2 : d4	V d8—b6
12. 0—0—0	H b8—c6
13. H c3—e2*	F c8—d7

* Nem volna tanácsos 13. H d4 : c6, mert erre sötét B a8—b8-czal erős támadást nyerne.

14. g2—g4	H c6 : d4
15. H e2 : d4	F e7—c5
16. H d4—e2*	F d7—b5

* Valamivel jobb 16. e2—c3, de sötét már mindeképp tulsúlyban van.

17. H e2—c3	F e5—c3+
18. K c1—b1	F b5—c8

Fontos időnyeres, mely sötét javára dönti el a játszmát.

19. V h5—h4	F e3 : f4
20. g4 : f5	F f4 : e5
21. K b1—a1	B f8 : f5
22. F f1—d3	B f5—h5
23. V h4—e1	B a8—c8
24. h2—h4	B c8 : c3!
25. b2 : c3	V b6—c5
26. K a1—b2	V c5—h4+

Világos föladjja.

(Jegyzetek Csipkéstől.)

45. játszma.

Elhárított vezércsel.

Játszották mint fent.

Sütő János,
(Budapest.)

Charousek Rezső,
(Kassa.)

1. d2—d4	d7—d5
2. e2—c4	e7—e6
3. e2—e3	H g8—f6
4. H b1—c3	b7—b6
5. b2—b3	F c8—b7
6. H g1—f3	H b8—d7
7. F f1—d3	F f8—d6
8. F c1—b2	0—0
9. 0—0	a7—a6
10. B a1—c1	H f6—e4
11. c4 : d5	e6 : d5
12. H c3—e2	V d8—e8

(Sötét már is előnyösebb hadállásra tett szert. Világos most következő lépéseit még királyszárnyát is meggyöngítik r. v.)

13. H f3—e1	V e7—e6
14. g2—g3?	f7—f5
15. H e1—g2	V e6—a6
16. H e2—f4	g7—g5
17. V d1—h5	B f8—f6
18. F d3 : e4	f5 : e4
19. V h5—g4*	K g8—h8!

* V h5 : h6, B f6 : h6, 20. H f4—e2, B h6—f6 után sötét valamivel jobban áll.

20. H f4 : d5*) B f6—f7! *)

V g4 : d7, g5 : f4 21. H g2 : f4, B a8—g8 után sötét erős támadást nyer. (F b7—c8 fenyeget).

**) Ezen lépés után világosnak nincs többé kijelölhető védelme.

21. H d5—c3	H d7—f6
22. V g4—e6?	B f7—e7
23. V e6—c4	V h6—h3
24. d4—d5	H f6—g4
25. H c3—e4+	F d6—e5
26. F b2 : e5+	B e7 : e5
27. B f1—d1	V h3 : h2+
28. K g1—f1	V h2—h1+
29. K f1—e2	V h1 : g2

Világos föladjja.

(Jegyzetek Charousektól.)

Megfejtések.

28. feladvány Ehrenstein Mórtól.

1. H h4—f5, d3—d2, 2. F b3—d1, K e6 : f5
3. V g7—g4+, K f5 : g4 4. e2—e4+ matt.
1. . . . d3 : e2, 2. V g7—c7. K e6 : f5,
3. F b3—c2+ stb.
1. . . . H e7, 2. V e7+, K f5 : 3. V f7+ stb
1. . . . H b6, 2. e4, H a4+. 3. K a1 stb

A szembeálló kezdőhúzás dacára elég nehéz kényszerlépéses feladvány. Kedves és finom megalkotása miatt általánosan fog tetszeni.

29. feladvány Kálniczky Géától.

1. h2—h3. K e5, 2. K e7, B e4 : 3. V a5+ matt. 2. . . . tetsz. szer. 3. V d5+ matt.
1. . . . B e4 : 2. V d8+ K tetsz. szer. 3. V g5+ v. V f8+ matt.
1. . . . c2, 2. V a1+, K f7, 3. V g7+ matt.
1. . . . g7 : h6, 2. V h8+, K f7, 3. V g7+ matt.
1. . . . g5, 2. V f8+ tetsz. szer. 3. V f5+ vagy V g7+ matt.
1. . . . B. tetsz. szer. 2. V f8— K e5, 3. V f4— matt.

30. feladvány Bartsch Jánostól.

1. B d1—d6 matt 16 változatban.

Sakkhírek.

Londonban Lasker Ede kezdeményezésére új sakkegylet alakult „Divan Chess Association” cím alatt hivatásos sakkjátszókból, melynek célja a kiválóbb klubokkal versenyezni. Az új kör első mérkőzése már meg is történt a „City of London Chess Club”-ban, mely mindkét részről négy-négy egységgel remissel végződött. Résztvettek a versenyben Lasker, Gunsberg, Teichmann, Mason, Tinsley és még több neves angol sakkjátszó.

Hírek a nürnbergi versenyről. A német sakkszövetség és a nürnbergi sakkegylet között nézeteltérés merült föl, melynek következménye, hogy a sakkszövetség lemondott a verseny rendezéséről. Ennek folytán a tornát a nürnbergi sakk-klub fogja rendezni és pedig sokkal magasabb díjakkal, mint a minőt a szövetség szokott kitűzni. Összesen 7 díj van 2000, 1500, 1000, 600, 400, 200 és 100 márka értékben. Sajnálatos körülmény csak az, hogy a főverseny elmarad s csupán mesterverseny lesz, mely tekintve a díjak nagyságát érdekesítő lesz.

Pillsbury és Showalter valószínűleg matchet fognak játszani. Tét 1500 dollár.

Steintz hazautaztában rövid ideig a hollandi sakkbárok körében időzött, hol több simultan előadást tartott, melynek végeredménye az, hogy 119 játszma közül 102-öt megnyert, 7-et elvesztett és 10 döntetlen volt.

Üzenetek.

Ch. R. (Budapest.) B. levelét megkaptuk. Köszönjük szíves és értékes küldeményét. A távízeneti verseny kiválóbb já számaira számíthatunk.

R. B. (Nagyberek)??

Z. J. (Tovis). Kapja-e rendszeren a lapot és élvezi? Miért nem ír?

Biharmegyei vásárnaptár.

Heti vásárok.

Álmosd, szerdán.	M.-Cseke, szerdán.
Báránd, kedden.	Margitta, pénteken.
Beel, szerdán.	Micske, csütörtök.
Belényes, csütörtök.	N.-Bajom, pénteken.
B.-Ujfalu, csütörtök.	N.-Bárod, hétfőn.
B.-Püspöki,	N.-Léta, csütörtökön.
B.-Böszörmény, csütörtök.	N.-Szalonta, pénteken.
Cséffa, csütörtök.	N.-Várad, kedd és péntek.
Csökmő, szombat.	Ókány, szerda.
Derecske, csütörtök.	Ókrös, kedd.
Diószeg, szerda.	Piskod, szerda.
Élesd, csütörtök.	Sarkad, csütörtök.
Erminhátyfalva, csütörtök.	Szarard, szerda.
Feketető, hétfő.	Szent-Imre, hétfő.
Félegyháza, csütörtök.	Székelyhid, péntek.
Hajdu-Ágós, szombat.	Szeplak, kedd.
Henczida, szerdán.	Tenke, hétfőn.
M.-Keresztes, szerdán.	M.-Telegd, péntek.
Kis-Marja, hétfőn.	Torda, hétfő.
Komád, péntek.	Zsáka, szerda.
Kötegyán, hétfőn.	Vaskóh, szombat.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Sarkadi Ignác.

Főmunkatárs: Rácz Mihály.

Meghívás

A „Hunyady malomipar részvénytársaság” folyó évi április hó 8-án tartott közgyűlésének határozata folytán, mely szerint **négyezer** darab elsőbbségi részvény szabályszerű jegyzése után a szükséges intézkedések megtétele czéljából, rendkívüli közgyűlés hívandó össze, melyen az elsőbbségi részvények jegyzői a régi részvényekkel egyforma jogot gyakorolnak; van szerencsénk úgy a régi részvényeseket, mint az elsőbbségi részvények jegyzőit **1896-ik évi június hó 3-án délután 4 órakor** Nagyváradon a részvénytársaság „László” telepén tartandó

közgyűlésre

tisztelettel meghívni.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés, különösen a meghatározott elsőbbségi részvények szabályszerű jegyzéséről.
2. Az alapszabályok módosítása.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság megválasztása.
4. Az alapszabályok értelmében tœendő indítványok.

A régi részvényeseket kérjük, hogy részvényeiket közgyűlés előtt a részvénytársaság pénztáránál letenni, az elsőbbségi részvények jegyzőit pedig, hogy a 10% befizetéséről szóló elismervényt magokkal hozni sziveskedjenek.

Kelt Nagyváradon, 1896. május hó 25-én.

A Hunyady malomipar részvénytársaság igazgatósága.

Ötönök 24 óra alatt készítettnek!

Uj! Korszerű férfi-szabó-üzlet! Uj!

Kossuth Lajos-utcán (Mezey-ház.)

BAUM J. S.

NAGYVÁRAD

ezég alatt folyó évi május hó elsején férfi-szabó üzletet nyitottam.

Tizennyolcz évi e szakmába vágó tapasztalatom feljogosít azon reményre, hogy t. ismerőseim, barátaim és a mélyen tisztelt közönség pártfogására számíthatok. A legdivatosabb és legkitűnőbb szöveteket tartom raktáron. Kitiűnő szabásért és gyors, jutányos kiszolgálásért kezeskedik e téren ismert nevem.

Kiváló tisztelettel

BAUM J. S.

férfi-szabó üzlete

Nagyvárad, Kossuth-utca (Mezey-ház.)

A Kőbányai Első Magyar Részvény-Serfőződé
főraktára

(Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 15. szám)
szabadalmazott palaczkzárjai.

A kinyitás módja.

Amerikai szabadalmazott
Palaczk-zár

„Bottle-Seal” rendszer.

Ezen palaczk-zár előnyei:

- A palaczk könnyen s gyorsan nyitható.
- A szénsav elpárolgása ki van zárva.
- Legnagyobb tisztaság a kezelésnél.
- Üvegtörés a kinyitásnál nem fordul elő.
- A ser hamítása lehetetlen.
- Semmi mellékiz.

Régi jó hírnévnek örvendő serfajaink ezen szabadalmazott palaczkzárak következtében más gyártmányu minőségekkel össze nem teveszthetők.

Egyedüli megrendelési forrás:

FÜCHSL TESTVÉREK

cégnél 784 4-0

A Kőbányai Első Magyar Részvény-Serfőződé főraktáránál
NAGYVÁRADON.

(Félreírások kikerülése végett megjegyezzük, hogy eddigi parafadugaszu palaczkjaink továbbra is forgalomban maradnak.)

SZANDICZ ADOLF

női divatáru-háza

Bémer-tér. NAGYVÁRAD, Bémer-tér.

Női konfekció gazdag választékban.

Valódi párisi és berlini modellek.

Ruhakelmék nagy raktára a legolesőbbtől a legfinomabb minőségben.

Vásznak és asztalneműekben

egyedüli raktára

az **Cberleitner E. és fiai** császár és kir. szabadalmazott vászon-gyárnak.

Szőnyegek, napernyők, férfi-divatban különlegességek.

Kivánatra árjegyzékek vagy minták bérmentve megküldetnek.

Ifj. KOHN SÁMUEL

Nagyvárad, Bémer-tér.

női divat áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Női divat és Confectio-ujdonságok.

A tavaszi idény beálltával, bevásárlásomból hazatérve, tudatom a n. é. közönséggel, hogy **divat-üzletemben**

eredeti párisi és berlini modellek, u. m. kabátok, gallérok, esőköpenyek a legolesőbbtől a legfinomabb kivitelig megérkeztek.

Különlegességek: A legdivatosabb angol és franzia női ruhakelmékből egyes ruhák, ugyszintén méteráru, a legolesőbbtől a legfinomabb kivitelig.

A legujabb szines és fekete selymek nagy választékban.

Vásznak és asztalneműek, valamint menyasszonyi kelengyék.

Női ruhák és felöltők saját, évek hosszú sora óta elismert műhelyemben eredeti modellek után készülnek.

A legdivatosabb napernyők nagy választékban.

Szőnyeg és függöny nagy raktár.

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

Van szerencsénk Nagyvárad város és Biharmegye nagyérdemű közön-
ségét értesíteni, hogy a

Pilseni részvény serfözde világhírű sörének

főraktárát

átvettük s azt a

„R ó z s a b o k o r“

czimű Pilseni sörcsarnokbau

poharaként árusítjuk.

Ugyanott főraktárunkból naponta frissen lefejtett palaczk sört már
10 üveg vételnél díjmentesen hához szállítunk s vidéki megrendeléseket
pontosan eszközölünk. Palaczk sörünk a főraktáron kívül minden nagyobb
fűszerkereskedésben, azonkívül a Csarnok, Lloyd és Korona kávéházakban
kaphatók.

A n. é. közönség b, figyelmét felhívjuk e világhírű sör megízlelé-
sére s maradunk

teljes tisztelettel:

HILLINGER LIPÓT és FIA,

a Pilseni részvény serfözde főraktára.

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

Legjobb

bajor-fele sör
sötét és világos minőségben

márczius 15-től kezdve

nagy üveg 13 kr-ért

kapható:

Steiner M. Albert-nél

N.-Piacz-tér (Knapp-ház)

Vidéki megrendelések az adó leszámítása mellett gyorsan és pontosan eszközöltenek.

9342—1896. sz.

Nagyvárad város tanácsától.

Felhívás.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága
124—8622—1896. sz. a. hozott közgyűlési hatá-
rozatával a Nagyváradon építendő új városház
pályázatára beérkezett 9 db pályaterv között a
kifizető pályadíjakat a pályázati felhívásnak a
költség megállapításra vonatkozó szakasza értel-
mében ki nem mondhatónak mondta ki, azonban
a részletes bírálatban felhozott előnyökre tekin-
tettel 4 tervezetnek egyenkint 1000—1000 frt
vétélárért való megvásárlását elhatározta:

Ezen határozathoz képest a tanács felhívja
a megvásárlásra kijelölt 4 pályaterv: u. m:

1. **Patriczius.**
2. **Szentlászló II,** (Mezaninai),
3. **Szentlászló I,** (gothikus külsővel),
4. **Városczimer**

jeligével ellátott pályatervek szerzőit, hogy jelen
felhívás közzétételétől számított 15 nap alatt a
polgármesteri hivatalhoz intézendő nyilatkozatban
magukat nevezzék meg s nyilatkozatot adjanak
az iránt, hogy az általuk beadott pályaterveket
a fent kitett árért Nagyvárad város tulajdonába
átengedik, s azoknak felhasználására a várost
feljogosítják.

Felhívja ezuttal a bírálatra nem bocsátott,
megvásárlásra ki nem jelölt, vagy esetleg meg-
vásárlásra fel nem ajánlandó tervek szerzőit, hogy
a mérnöki hivatal őrizete alatt levő pályaterveiket
azonnal vitessék el, vagy megnevezés esetén
kivánatra azok a mérnöki hivatal által a felül-
bíró bizottság jelentése kapcsán részükre por-
tómentesen pósta útján fognak megküldetni.

Nagyvárad város tanácsának 1896. évi május
23-án tartott üléséből.

Sal Ferencz,
kir. tanácsos polgármester.

Tisztelettel jelentjük, miszerint a legújabb divatu
Tavaszi-nyári női ruha-szövetek és selyem kelmék,
jól mosható

Creton-, Toile-, Satin-, Zephir és ruhavásznak
már megérkeztek, ugyszintén

Ujdonságok
napernyőkben, virágokban és pipere-czikkekben,
továbbá

férfi nyakkendők, férfi-ingek, selyem, satin és creppe-szövetből,
melyeket tisztelt vevőink és a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlunk.

Kiváló tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

Nagyvárad, Szent László-tér.

A milleniumot

tekintetbe véve

kizárólag

kész női felöltő-áruházamat

oly nagy választékkal láttam el és gyári szabott áruim oly

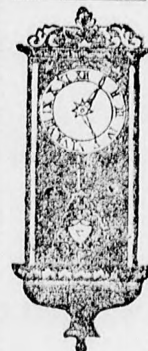
olcsók,

hogy bármely fővárosi czéggel versenyezhetek.

Nemes Mihály

N.-Várad, Lévy Palota Köröspart Corso.

EZÜST SZILÁGYI GÉZA EZÜST
ÉREM ÉREM
mű-órás, látszerész és ékszerész
Nagyvárad, Kossuth (Sas)-uteza 2. szám.

Olcsó bevásárlási forrás!

Mindenféle

**zseb-, fali-, álló- és
ébredtő-órák,**

valamint

**arany és ezüst ékszerek,
szemüvegek**

és színházi látesövek.

Óra-javítások elvállaltatnak s azok pontosan s jól
készítetnek.

Ugy az eladott, mint javított órák rendes és
jól járásukert kezesség vállalattak.